

ALLEREDE i dret 1232 kom franciskanermunke eller gråbrødre, son; de også kaldtes, vandrende på deres bare fødder til Danmark. Ordenen var blevet stiftet i Italien af den hellige Frans af Assisi 1210 og stadfæstet af pave Honorius 1223.

Straks efter deres ankomst til landet grundlagde de klostre rundt om i købstæderne. Franciskaner- og gråbrødre-klostret

Horsens blev oprettet af ridder Niels Manderup til Barritskov 1261, idet han da tilstedede franciskanerordenen sin „Ord og bolig i Horsnes". Niels Manderup indgik selv senere i ordenen og døde som munk i klostret.

Gråbrødre-klostret i Horsens, der var organiseret under „custodiet i Viborg", horte efter alt at demure til ordenens betydeligste og mest ansete her i landet. Dette fremgår bl. a. af, at ordenen adskillige gange afholdt „provincapitel" her. Disse

kirken endnu bevarede munkestole and gråbrødre-ordenen have bestået af 18, muligvis 22 munke, hvoraf en stor del dog hule tiden var på rejse som prædikanter og tiggere.

AF klostrets store bygningskompleks står nu kun Klosterkirken tilbage, men ved

klostrets hovedanlæg — i hvert fald efter en brand i 1497 — med have bestået af en firfløjet Ord af røde munkesten, hvoraf kirken udgjorde den nordligste fløj.

Klostrets hovedanlæg blev ledet af guardianen, der efter al sandsynlighed havde en særelle, hvor han kunne modtage gæster. Det er ligeledes sandsynligt, at de enkelte brødre havde hver sin celle, som de kunne trække sig tilbage til, når de ønskede at meditere.

Alle brødrene sov i samme sovesal, dog i samme

Gråbrødre-klostret i Horsens

møder blev holdt i capitalsalen, der 74 vord siden af det for de fleste klostre meget vigtige rum, biblioteket (biblioteket).

GRÅBRØDRENE var tiggermunke som i hen hold til de pavelige 'egler foruden at skulle efterleve de tre almindelige krav: personlig fattigdom, combat og lydighed også skulle tilstræbe en fuldstændig og selvforsagende efterfølgelse af Jesus.

Betydningen af fattigdom blev indskærpet i en Wan grad, at ordenens tilhængere end ikke måtte rare ved penge. De enkelte munke måtte kun have et par benklæder og to kjorteler alt af askegråt stof.

Etter antallet af de i Kloster-

gudstjenestens skyld gennem en dor havde forbindelse ind til kirkens kor. Ligeledes spiste de sammen i refectoriet, der af hensyn til madduften lå borte fra kirken. I refectoriet holdtes en række omfattende og betydningsfulde sammenkomster — f. eks. fandt Erik af Pommerens forhandlinger med Hansesædernes udsendinge sted der i 1432.

DET gamle kloster var et åndens værksted. Munkene var sande velgørere og

præster, missionærer, lærere, historieskrivere, digtore, læger apotekere,

lysestøbere etc.

I klostret plejedes de syge, svage og gamle, og vandringsmanden bankede aldrig på klosterporten. Alle fremmede skulle modtages som ordenens egne brødre med „inderlig hjertelighed". Det var tilladt dem at spise sammen med munke, men de måtte ikke sove inden for klostrets mure. Til natophold for fremmede ma der derfor have været indrettet et gæstehus uden for selve klostret.

MEN tiderne skifter, og under reformationen kom munkene i modvind. Niels Manderup beskyttede dem så længe det var ham muligt, men der var ikke noget at stille op. I året 1532 blev gråbrødrene jaget ud af

deres kloster af rigshovmester Mogens Moe og Horsens borgmester Lars Jensen.

Ved et brev dateret Gottorp, søndag efter Set. Martins dag 1533 tillod kong Frederik den Første byens borgere at tage klostret i besiddelse til bopæl for deres prædikanter, til skole og hospital.

Som grund anfortes foruden munkenes vranglærdomme

skillerum og huse i klostret og solgt stenene, og at de ligeledes havde odelagt fire borgergårde, og ikke bygget dem op igen, uagtet kong Hans havde befalet det.

AF MOGENS AHRENKIEL